

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 395/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Alicou Petrovskou Homzovou, Moyzesova 46, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný opravný prostriedok zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 19 P 279/2018 z 10. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia, sťažnostná argumentácia a vyjadrenie okresného súdu

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok zaručeného v čl. 13 dohovoru uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 19 P 279/2018 z 10. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľovi ako právnomu zástupcovi účastníka konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 19 P 279/2018 vo veci zvýšenia výživného na maloleté dieťa bola napadnutým uznesením okresného súdu uložená poriadková pokuta v sume 100 €, a to podľa § 102 ods. 1 písm. d) a ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

3. Dôvodom uloženia poriadkovej pokuty bolo správanie sťažovateľa na pojednávaní uskutočnenom vo veci 10. decembra 2019, spočívajúce v tom, že *„opakovane rušil dôstojný priebeh pojednávania tým, že sa na otca (svojho klienta, pozn.) obracal a hovoril s ním bez udelenia slova, bez žiadosti o poradu, a to opakovane, de facto od usadenia sa v pojednávacej miestnosti, ihneď ako začal súd protokolovať prítomnosť, počas prednesu právneho zástupcu matky, matky, súdu. Zároveň sa domáhal udelenia slova aj počas*

výsluchu otca súdom, čím tento výsluch narušal. Počas prednesu poučenia zo strany súdu grimasami vyjadroval pohrdavý a nesúhlasný postoj.“

4. Podľa názoru sťažovateľa je napadnuté uznesenie okresného súdu prípadom arbitrárnosti pri výklade a aplikácii vo veci relevantných ustanovení (§ 102 ods. 2 a § 174 ods. 2 CSP) tak, že došlo k zásadnému popretiu ich účelu a významu. Závery okresného súdu považuje za účelové, nepravdivé, neodôvodnené a založené na svojvôli konajúcej zákonnej sudkyne.

5. Sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že dôvody uvádzané okresným súdom v napadnutom uznesení (obracanie sa na klienta a komunikácia s ním bez udelenia slova a žiadosti o poradu) nie sú konaním v rozpore s § 174 ods. 2 CSP a nie sú dôvodom na aplikáciu § 102 ods. 1 CSP. Sťažovateľ nedokáže pochopiť, ako by mohla tichá porada s klientom, ktorá je bežnou a nevyhnutnou praxou na účinné zastupovanie práv klienta, narušať dôstojný priebeh pojednávania. Citujúc § 41 ods. 7 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov, na ktorý poukazoval i okresný súd, uvádza, že právna úprava počíta s poradou medzi účastníkom konania a jeho právnym zástupcom aj bez prerušenia pojednávania. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že tichá, nerušivá porada je nevyhnutným predpokladom riadneho a účelného poskytovania právnych služieb advokátom. Žiadnu poradu s klientom pritom na zvukovom zázname, ktorý priložil k svojej ústavnej sťažnosti, nie je počuť, a teda nemohla narušiť dôstojný priebeh pojednávania. Tento dôvod nespadá pod § 102 CSP. Považuje za absurdné, ak okresný súd považuje realizáciu práva na vyjadrenie sa zákonným spôsobom za protiprávne konanie a dôvod na uloženie poriadkovej pokuty.

6. Tvrdenia okresného súdu o tom, že počas prednesu poučenia zo strany okresného súdu mal sťažovateľ grimasami vyjadrovať pohrdavý a nesúhlasný postoj, sú nepravdivé, a okresný súd ich podľa jeho názoru účelovo doplnil do písomného vyhotovenia uznesenia.

O ich nepravdivosti svedčí aj fakt, že pokiaľ by k takému správaniu došlo, okresný súd by túto skutočnosť uviedol do zápisnice o pojednávaní, čo však neurobil.

7. Na preukázanie „svojskej“ aplikácie uvedených ustanovení zákonnou sudkyňou sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v tom istom konaní okresný súd uložil poriadkovú pokutu aj jeho klientovi, v čase keď ho ešte nezastupoval, a to preto, že si vyťahoval listiny z euroobalu, čím zašušťal a súd to považoval za rušenie dôstojného priebehu pojednávania.

8. Keďže proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nie je prípustný žiaden opravný prostriedok, sťažovateľ nemá proti nepravdivým tvrdeniam súdu ani proti arbitrárnemu rozhodnutiu účinný prostriedok nápravy pred národným orgánom, tak ako to zakotvuje čl. 13 dohovoru.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd vyslovil, že uznesením okresného súdu boli porušené jeho v záhlaví označené práva, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

10. Ústavný súd považoval za vhodné doručiť ústavnú sťažnosť sťažovateľa ešte pred jej predbežným prerokovaním okresnému súdu na vyjadrenie, ktorý vo svojom stanovisku sp. zn. 1 Spr 279/2020 z 29. apríla 2020 doručenom ústavnému súdu 6. mája 2020 uviedol, že napadnuté uznesenie bolo vydané v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Súčasne predložil zvukové záznamy z pojednávania. Zákonná sudkyňa k veci uviedla, že na dôvodoch uloženej poriadkovej pokuty uvedených v odôvodnení napadnutého uznesenia v celom rozsahu zotráva. Poriadková pokuta bola uložená v súlade s právnym poriadkom a považuje ju za absolútne spravodlivú. Uvádza, že sťažovateľ sám priznal porady s klientom, ktoré nazval tichými, iniciovanými zo strany klienta, nie z jeho strany. Toto tvrdenie však označila za nepravdivé, bol to sťažovateľ, ktorý sa na svojho klienta obracal opakovane, bez ohľadu na to, či bol realizovaný prednes zo strany súdu alebo ostatných účastníkov konania. K tomu dodala, že spôsob vedenia pojednávania je vecou sudcu, a nie účastníka konania alebo jeho zástupcu. Sťažovateľ

napriek svojmu postaveniu advokáta, voči ktorému súd poučovaciu povinnosť nemá, bol najprv na nevhodnosť svojho správania upozornený, teda i keď to zákon nevyžaduje, súd najprv aplikoval napomenutie ako miernejšiu formu snahy o udržanie dôstojného priebehu pojednávania, ktoré sa však minulo účinkom.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu požíva. Dedenie sa zaručuje.

14. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

16.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

17. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

20. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj tú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

21.1 K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv, keďže podľa jeho názoru napadnuté uznesenie okresného súdu neobsahuje vecné a pravdivé dôvody pre uloženie poriadkovej pokuty. Tvrdí, že niektoré z dôvodov, o ktoré okresný súd oprel poriadkové opatrenie, sú zo zákona dovoľeným správaním (porada s klientom) a niektoré z nich sa nezakladajú na pravde (grimasy vyjadrujúce jeho nesúhlasný a pohrdavý postoj). Vydaním napadnutého uznesenia sa preto okresný súd dopustil arbitrárnosti pri výklade a aplikácii § 102 ods. 1 a 2 CSP.

23. V nadväznosti na takto vymedzenú podstatu ústavnej sťažnosti ústavný súd v prvom rade uvádza, že predmetom ústavného prieskumu sú aj rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút, aj keď v obmedzenej miere. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vyslovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie

o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015).

24. Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

25. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom požadovaným spôsobom, odôvodnené rozhodnutie napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „ustanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru či listiny (m. m. I. ÚS 327/2010, IV. ÚS 562/2018).

26. Už uvedené základné východiská v kontexte obsahových náležitostí základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní vo veci uloženia poriadkovej pokuty aj okresný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne okresný súd aj rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

27. Vzhľadom na to, že predmetom ústavného prieskumu je rozhodnutie všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty, ústavný súd poukazuje aj na zmysel a účel tohto sankčného opatrenia, ktorým je vytvorenie účinného mechanizmu slúžiaceho k vynúteniu a upevneniu autority súdu, ktorého úlohou je zabezpečiť dôstojný a nerušený priebeh pojednávania vedúci k rýchlej a účinnej ochrane práv. Takýto výklad akcentuje aj základné princípy Civilného sporového poriadku, konkrétne v danom prípade čl. 10 CSP,

ktorý organizáciu priebehu konania zveruje do rúk všeobecného súdu. Keďže nová právna úprava inštitútu poriadkovej pokuty podľa Civilného sporového poriadku nepripúšťa proti rozhodnutiu o jej uložení možnosť odvolania, z ústavného hľadiska musí byť poriadková pokuta uložená v súlade so zákonom, spočívať na relevantných a dostatočných dôvodoch a pri jej uložení sa musí súčasne zachovať primerane vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami (vrátane výšky pokuty) a sledovaným cieľom (m. m. III. ÚS 67/2018).

27.1 Na druhej strane je povinnosťou všeobecného súdu postupovať zdržanlivo tak, aby zbytočným vynucovaním niektorých povinností, ktoré nie v každom prípade môžu viesť k poklesu dôstojnosti pojednávania, nevhodným mentorovaním nezasahoval do plynulého priebehu pojednávania.

28. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli (m. m. III. ÚS 152/2017). Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili (m. m. III. ÚS 193/2018, III. ÚS 346/2018).

29. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzhľadom na už uvedené prichádza pri preskúvaní ústavnosti rozhodnutia všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného odôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom (m. m. III. ÚS 152/2017).

30. Ústavnoprávna intenzita prípadných nedostatkov v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov je o to viac žiaduca v prípadoch, ako je tento, keď sa ústavnoprávnej

ochrany domáha nie samotná strana v spore či účastník konania, o právach a povinnostiach ktorých sa meritórne rozhoduje, ale jeho/jej právny zástupca. Dôsledky procesno-právneho rozhodnutia sa tu *prima facie* prejavujú výlučne len vo vzťahu k osobe právneho zástupcu bez toho, aby akýmkoľvek zásadným spôsobom ovplyvňovali postavenie strany v spore (resp. účastníka konania), o ktorého právach a povinnostiach sa v príslušnom konaní meritórne rozhoduje. Potrebnú ústavnoprávnu intenzitu by za uvedenej situácie dosahoval napr. nedostatok všeobecného súdu spočívajúci v uložení poriadkovej pokuty právnomu zástupcovi účastníka konania bez zákonného podkladu (k tomu pozri IV. ÚS 562/2018).

31. Po preskúmaní relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu je s prihliadnutím na jeho charakter primerane odôvodnené a zároveň neindikuje existenciu takých skutočností, ktoré by umožňovali prijať záver o jeho arbitrárnosti zakladajúcom porušení sťažovateľom označených práv. Okresný súd v napadnutom uznesení zdôvodnil uloženie poriadkovej pokuty správaním sťažovateľa, ktorý opakovane rušil dôstojný priebeh pojednávania (bod 3). Ďalej uviedol, že ho na rušivé správanie upozornil a zároveň ho poučil o postupe pri porade s klientom, na ktoré má počas pojednávania právo, avšak za súčasného rešpektovania relevantnej právnej úpravy (tieto skutočnosti vyplývajú zo zvukového záznamu). Zo zvukového záznamu vyplýva i to, že sťažovateľ so svojím klientom počas zaznamenávania jeho priebehu komunikoval. Osoby prítomné v pojednávacej miestnosti sú pritom povinné zdržať sa všetkého, čo by mohlo rušiť dôstojný a plynulý priebeh pojednávania... (§ 174 ods. 2 CSP). I keď vnímanie rušivého správania sťažovateľa okresným súdom by bolo možné považovať v danom prípade za mimoriadne citlivé, bolo a je v kompetencii okresného súdu nastaviť pravidlá pre zabezpečenie nerušeného priebehu pojednávania. Na dodržiavanie týchto pravidiel okresný súd sťažovateľa upozornil, napriek tomu ich však sťažovateľ nerešpektoval.

32. V kontexte okolností prípadu sa ústavný súd nedomnieva, že by bol postup okresného súdu v súvislosti s posúdením správania sťažovateľa ako právneho zástupcu účastníka konania sťažujúceho jeho postup rušením priebehu pojednávania (v časti protokolácie) poznačený excesom majúcom ústavno-právnu relevanciu. Z prednesených

argumentov sťažovateľa nevyplýva nič, čo by posunulo prerokovávanú vec do ústavnoprávnej roviny.

33. Postavenie ústavného súdu ako ochrancu ústavnosti determinuje aj rozsah jeho prieskumnej činnosti pri výkone právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z uvedeného zároveň vyplýva, že ústavnému súdu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov, čoho sa vo svojej podstate domáha sťažovateľ, keď nepriamo od ústavného súdu požaduje preskúmanie pravdivosti skutočností, ktoré boli podkladom pre záver okresného súdu o splnení podmienok na uloženie poriadkovej pokuty (k tomu pozri body 6 – 8 tohto uznesenia).

33.1 Dôvodnosť uloženia pokuty sťažovateľovi ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť ani spochybňovať. Ako už bolo načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd by sa pripustením možnosti prehodnocovať skutkové zistenia situoval do pozície odvolacieho súdneho orgánu, a to dokonca za situácie, keď procesno-právna úprava v konkrétnej veci preskúmanie odvolacím súdom nepripúšťa. Z uvedených dôvodov ani námietka sťažovateľa o údajných účelových a nepravdivých tvrdeniach nemôže mať z hľadiska posudzovania ústavnosti napadnutého rozhodnutia opodstatnenie.

34. Na podklade uvedeného ústavný súd konštatuje, že relevantná časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu nedovoľuje prijať záver o tom, že by zo strany okresného súdu došlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov tak, že by mohla zasiahnuť do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K záveru o absencii intenzity, ktorá by mohla mať ústavnoprávny rozmer, dospel ústavný súd aj v súvislosti s namietaným porušením

základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré sťažovateľ namietal v súvislosti s tým, že bol pozbavený majetku vo výške 100 €. Poriadková pokuta bola uložená na zákonomnom podklade, jej uloženie spočíva na dostatočných dôvodoch a jej výška je primeraná sťaženiu postupu konania okresného súdu.

35. V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011). Pokiaľ nemožnosť využitia opravných prostriedkov proti procesnému rozhodnutiu sankčnej povahy naráža na princíp dvojinštančnosti konania, ústavný súd uvádza, že v tom možno vidieť skôr otázku súladnosti ustanovenia § 102 CSP s dotknutými článkami ústavy a jej princípmi, na ktorej polozenie nie je sťažovateľ v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde oprávnený a ktorú ústavný súd nie je v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený riešiť. Napriek tomu sa priam žiada uviesť, že pri vykonávaní procesných úkonov netýkajúcich sa bezprostredne merita veci, akým bolo v tomto prípade prijatie poriadkového opatrenia, nemožno v záujme zabezpečenia plynulosti konania v plnej miere neobmedzene trvať na uplatňovaní práva na súdnu ochranu vrátane princípov spravodlivého procesu poskytnutých ústavou a dohovorom.

36. Ústavný súd predstavuje v Slovenskej republike posledný inštitucionálny mechanizmus ochrany základných práv a slobôd a ľudských práv a základných slobôd, ktorý nastupuje v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využil podaním ústavnej sťažnosti, a tak bola jeho právam poskytnutá ochrana zo strany ústavného súdu (III. ÚS 759/2017, bod 38). Ústavný súd preto v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením čl. 13 dohovoru a napadnutým uznesením.

37. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv, a preto jeho ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

38. S ohľadom na obsah zvukového záznamu ústavný súd už iba nad rámec veci pripomína, že rovnako ako advokát má vo vzťahu k súdu povinnosť správať sa slušne, korektne, a obsahom svojich prejavov a svojím vystupovaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti úkonov, na ktorých sa zúčastňuje (§ 38 Advokátskeho poriadku), tak aj sudca by mal vo vzťahu k osobám zainteresovaným v súdnom spore vystupovať s trpezlivosťou, dôstojnosťou a zdvorilosťou (čl. III Zásad sudcovskej etiky). Dôstojnému vedeniu pojednávania by teda mal korešpondovať i dôstojný spôsob komunikácie sudcu a chápaná forma správania, ktorá rešpektuje právne postavenie užívateľov justičného systému počas súdneho pojednávania.

39. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu